

**NATUR OG
UNGDOM**

Landbruks- og matdepartementet
Postboks 8007 Dep.
0030 Oslo

Landbruks- og matdep.	
Saksnr.: 2008 / 132	Doknr.: 17
Mottatt: 17 MAR 2008	
Saksber: ASR/MA/	Ark.: 470
Kode:	Avskr.:

Oslo, 14. mars 2008

Høringsuttalelse for rapport fra jordverngruppa: Klimaskifte for jordvernet

Generelle merknader

Å produsere nok mat til menneskene i verden er en av de største utfordringene vi står ovenfor i dette århundret. Befolkningen i verden er forventet å øke til 9 milliarder mennesker innen 2050, og klimaendringer og erosjon endrer forutsetningene for matproduksjon i mange deler av verden. Derfor trenger vi all matjorda vi har. Allikevel bygger vi ned over 16 000 dekar matjord årlig i Norge, med det resultat at én million dekar av tilgjengelig dyrkbar jord gått tapt siden 1949. Natur og Ungdom støtter seg til jordverngruppas konklusjon om behovet for et sterkere jordvern i Norge, og anbefaler at regjeringen tar arbeidsgruppas anbefalinger til følge. Imidlertid mener vi at et virkemiddel jordverngruppa velger ikke å anbefale, *jordvernavgift*, bør få en ny vurdering.

Jordvernavgift

Rapporten inneholder ikke en detaljert vurdering av tiltaket, med begrunnelsen at en jordvernavgift er prinsipielt uheldig. Natur og Ungdom er ikke enig i jordverngruppas argumentasjon. Vi mener i tiltak skal vurderes ut fra hvilken praktisk effekt den vil ha på jordvernet, og mener at en avgift vil styrke jordvernet i Norge. Derfor må tiltaket gis en nærmere vurdering av tiltaket enn den som er gjort i rapporten.

En jordvernavgift kan ikke være det eneste virkemiddelet som hindrer utbygging på matjord, og den kan heller ikke innrettes slik at dersom man betaler denne får man fritak fra andre begrensninger. For de mest verdifulle jordarealene vil andre virkemidler som vern av jord, strenge restriksjoner i plansammenheng, og hyppig praktisering av innsigelsesretten være avgjørende for at nedbygging ikke forekommer. Imidlertid er det utenkelig at alle matjordarealer vil være aktuelle for vern. En jordvernavgift kan være et viktig virkemiddel der det finnes flere alternativer for utbygger hvor

alternativet å bygge på matjord er marginalt eller mer (avhengig av avgiftens størrelse) attraktivt enn å bygge utenom. Ekstrakostnadene i forbindelse med jordvernavgiften kan gjøre det billigere for utbygger å bygge utenom matjord. I slike tilfeller kan avgiften virke forebyggende mot at en nedbyggingssak i det hele tatt kommer forbi planleggingsstadiet. Natur og Ungdom krever at en jordvernavgift blir vurdert på nytt i nærmere detalj som et virkemiddel for å stanse nedbygging av jord.

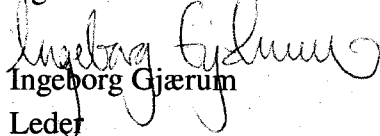
Andre tiltak

Dette er virkemidlene vurdert i rapporten Natur og Ungdom mener bør ha høy prioritet (ikke prioritert rekkefølge):

- **Styrkede virkemidler i plan- og bygningsloven.** Målet om et styrket jordvern må komme klart fram i ny plan- og bygningslov. Fire-årig planstrategi, statlige planbestemmelser og tilbaketrekking av dispensasjonskompetanse som nevnt i rapporten er viktige tiltak som bør iverksettes. Innsigelsesretten for SLF bør videreføres, og Miljøverndepartementet bør i større grad benytte hjemmel om innkalling av godkjent plan. Regional planlegging må komme inn som et virkemiddel for jordvern. Juridisk bindende fylkesplaner for forvaltning av særlig viktige arealer, jordarealer inkludert, er viktig. Fylkeskommunal og statlig fagorgan bør kunne klage over dispensasjonsvedtak i kommunene med følge at dispensasjon ikke blir gitt. Konsekvensutredninger må videreføres som instrument i jordvernsaker. Det må bli gjort obligatorisk i KU-forskriften at alternativer til utbygging av matjord utredes.
- **Hjemmel for vern av jordressurser.** For en langsiktig bevaring av de viktigste jordarealene er hjemmel for vern av jord et viktig virkemiddel. Denne skal sikre mulighetene til fortsatt biologisk produksjon på arealene.
- **Prioritere infrastruktur som initierer gode utbyggingsmønstre.** Jordvern må vektlegges i utarbeidelsen av Nasjonal Transportplan og regionale samferdselspakker. Samfunnsnyttene ved transportløsninger som initierer gode utbyggingsmønstre er åpenbar, for jordvernhensyn og andre miljøhensyn. Det må settes forpliktende mål til miljø og ressursutnyttelse i all samferdselsplanlegging. I vurderingen av behovet for arealkrevende samferdselstiltak som motorveier må bevaring av matjord vektlegges.
- **Nye rikspolitiske retningslinjer for jordvern.** Det må utarbeides nye RPR for jordvern som gjenspeiler dagens politikk. Fra disse må det framgå at jordvern har prioritet i alle arealsaker, og være svært restriktive med hensyn til utbygging.

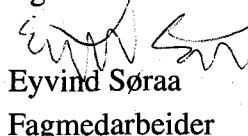
Med vennlig hilsen

sign.

Ingeborg Gjørsum
Leder

Natur og Ungdom

sign.

Eyvind Søråa
Fagmedarbeider

Natur og Ungdom